

GRAMATIKA

RELATIVNA (ODNOSNA) REČENICA

Želim da se bavim onim što me zaista interesuje.

Upišite odgovarajuću formu zamenice ono (korelativa) i relativne zamenice što.

- a) Radim _____ mi se dopada.
- b) Ide mi na živce _____ i tebi.
- c) Volim da nosim _____ je od prirodnih materijala.
- d) On stalno priča o _____ nas ne interesuje.
- e) Sviđa mi se _____ se tebi ne sviđa.
- f) Nemam vremena za _____ je besmisleno.
- g) Ja se ne slažem s _____ si rekao.
- h) Razmišljala sam o _____ o _____ smo razgovarale.

U funkciji korelativa, pored zamenice *ono* (n), u srpskom jeziku mogu se pojaviti i zamenice: *ovo, to, nešto, sve* (n).

Popunite praznine odgovarajućom formom datog korelativa i veznika *što*.

- a) Ti si _____ (sve) _____ obožavam.
- b) Bavim se _____ (nešto) _____ ti ne razumeš.
- c) Zaboraviću na _____ (ono) _____ je bilo.
- d) Obrati pažnju na _____ (ovo) _____ ti govorim.
- e) Ne govori nikom o _____ (to) _____ se desilo.
- f) Razmišljam o _____ (sve) _____ si rekao.
- g) Pisala sam o _____ (ono) o _____ si mi pričao.

N sve
G svega
D svemu
A sve
I svim
L o svemu

OBJEKATSKA REČENICA (INDIREKTNI GOVOR)

Da li da idem na koncert ili da ostanem kod kuće?
→ Ne znam **da li da** idem na koncert **ili da** ostanem kod kuće.

Preformulišite rečenice kao u primeru. Počnite rečenice nekom od ponuđenih konstrukcija.

Npr. Marko: „Jelena, kada ćeš doći kod mene?“
Marko je pitao Jelenu kada će doći kod njega.
Jelena: „Doći ću posle podne.“
Jelena je rekla da će doći posle podne.

On/Ona...	je pitao/-la ..	da li...
	nije znao/-la...	kada...
	želi da zna...	gde...
	je rekao/-la ...	da...

a) Marija: „Da li ti se, Jelena, sviđa moj Andrija?“

b) Zoran: „Vraćam se iz Rumunije u junu.“

c) Ivana: „Hoćeš li, Gorane, doći kod mene u utorak ili u sredu?“

d) Maja: „Boško, gde si ostavio makaze?“

e) Boško: „Maja, jesi li zalila cveće?“

f) Tamara: „Đorđe, to nije istina!“

g) Đorđe: „Tamara, kada će ručak biti gotov?“

padeži za iskazivanje mesta AKUZATIV : LOKATIV

AKUZATIV se koristi za iskazivanje cilja kretanja:

Kuda?	Idem	Idem	Putujem
	u pozorište	na žurku	na planinu
	u kafić	na fakultet	u Moskvu
	u bioskop	na plažu	na more

V(kretanja) + Prep (u/na) + A

LOKATIV se koristi za iskazivanje mesta:

Gde?	Ja sam	Nalazim se	Živim
	u pozorištu	na žurci	u Moskvi
	u kafiću.	na fakultetu	na moru
	u bioskopu	na plaži	

V(mirovanja) + Prep (u/na) + L

Upotrebite odgovarajući predlog: *u* ili *na*.

Npr. Idem na fakultet.

a) Bila sam _____ prodavnici.	d) Idem _____ školu.
b) Putujem _____ Novi Sad.	e) Maja radi _____ frizerskom salonu.
c) Knjiga je _____ stolu.	f) Marko stanuje _____ ulici Lipov lad.

Upotrebite odgovarajući padež: *akuzativ* ili *lokativ*.

Npr. Nataša i Marko su na planini (planina).

Jovana u petak putuje u _____ (Italija).

Maja će ići na _____ (pijaca) da kupi krompir, paradajz, luk i papriku.

Bojana i Peđa svako veče provode u _____ (kafić).

Mirini roditelji žive u _____ (Novi Sad), a Miloševi na _____ (Žabljak).

Marina sutra ide na _____ (fakultet) gde će se videti sa svojim kolegama, a posle predavanja će svi zajedno ići u _____ (pozorište).

Sinoć sam bio na _____ (koncert) koji je održan na _____ (trg).

Upotrebite odgovarajući padež (*akuzativ* ili *lokativ*) i predlog (*u* ili *na*).

Prošle godine smo bili _____ (more), _____ (Grčka). Svaki dan smo išli brodićem _____ (jedna prelepa plaža) koja se nalazi _____ (malo ostrvo) preko puta našeg hotela. Čitav dan smo provodili _____ (plaža) i tek uveče smo se vraćali _____ (hotel). _____ (hotel) smo večerali i malo se odmarali. Posle večere i odmora išli smo _____ (kafić) ili _____ (diskoteka).

Postavite pitanja za sledeće rečenice. Upotrebite upitne priloge *kuda* ili *gde*.

Npr. Bili smo u pozorištu. *Gde ste bili?* Idemo u bioskop. *Kuda idete?*

Čon Hjon Pak živi u Seulu.

Jurij radi u školi.

Marko i Ivana idu na fakultet.

Gđa Petrović je rođena u Beogradu.

Upoznali smo se u knjižari.

Maja putuje na more.

GENITIV

KOD + G U/NA + A

V(kretanja/mirovanja)+Prep (kod)
+N(G(živo+))

V(kretanja)+Prep (u/na) +A(živo-)

Npr. Idem kod majke na nedelju dana.
Bio sam kod majke. Kod kuće sam.
Idem u bioskop. Na pijaci sam.

*Ove konstrukcije označavaju da se radnja
duže vreme vrši na određenom mestu.

DO + G

V(kretanja)+Prep (do) + G(živo+/-)

Genitiv sa predlogom DO upotrebljava se
uz glagole: SVRATITI NAVRATITI
SKOKNUTI TRKNUTI

Npr. Idem na minut do komšinice.
Svrati do prodavnice da kupiš hleb.

*Ova konstrukcija označava da se radnja
kratko vrši na određenom mestu.

Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež, a predloge upišite sami.

- a) Jasna i Milica idu _____ (more) _____ (Budva). Njihovi prijatelji imaju kuću _____ (Bar), tako da će sigurno usput svratiti _____ (oni).
- b) Sutra idem _____ (Francuska). _____ (Pariz) ću biti mesec dana i ići ću _____ (škola francuskog jezika).
- c) Ivane, molim te, skokni _____ (pijaca) kad se budeš vraćao sa posla i kupi kilogram paradajza.
- d) Ana, sutra idem _____ (bioskop). Hoćeš li i ti sa mnom? Danas posle posla mogu trknuti _____ (bioskop) da nam kupim karte.
- e) Izvinite, moram da odem časkom _____ (banka) da proverim da li mi je stigao novac.
- f) Ako idete u grad, navratite usput _____ (Popovići). I mi ćemo biti _____ (oni).
- g) Ana, trkni _____ (komšinica) i zamoli je da nam da malo šećera.
- h) Idem malo _____ (roditelji). Nisam ih videla već tri dana.

Ispravite greške u sledećim rečenicama. Prepishite ih pravilno.

Marko i Iva su sinoć bili kod bioskopa. Gledali su neki domaći film.

Idemo večeras u prijatelje na večeru.

Svratićemo u apoteci da kupimo mami lekove.

Juče smo čitav dan bili u fakultetu.

Marko, skokni kod Mire da uzmeš naše karte za avion.

Moja drugarica se razvela i otišla je do majke da živi.

Idemo večeras kod pozorišta da gledamo *Romea i Juliju*.

Bila sam juče u frizera sat vremena.

Ispod teksta ponuđeni su različiti odgovori. Upišite pravilan.

Zabava ili lek

(I) _____ padne prvi sneg, pravite grudve i gađate prijatelje iako niste u prvoj mladosti?

(II) _____ verovali ili ne, ljudi (III) _____ organizuju pravo sportsko takmičenje u grudvanju: *jukigasen*. Učesnici se (IV) _____ pripremaju jer se igre održavaju na sportskom terenu dužine 40 m i s grudvama prečnika 6,5 cm. (V) _____ igre će biti održane od 24. do 27. februara.

Na svetu, pored ove, postoji mnogo sličnih zabava. Ljudi (VI) _____ paradajzom, tortama, balonima s vodom, jajima i sl. U Španiji postoji *tomatina*, igra sa paradajzom u kojoj učestvuje i do 40000 ljudi. Održava se svake poslednje srede (VII) _____. Ljudi se gađaju po ceo dan i potroše oko 130 tona paradajza. Jedino pravilo u igri je da svako, (VIII) _____ baci paradajz, mora da ga zgneči. Na kraju igre i učesnici i ulice potpuno su mokri od soka od paradajza. Italijani (IX) _____ karnevala, ali samo preko dana, organizuju slične igre sa pomorandžama ili jajima. Ovogodišnja igra završena je pre nekoliko dana. U Indiji se ljudi početkom proleća polivaju bojama, u Burmi tokom aprila vodom...

Sociolozi i psiholozi misle da je ovo odličan način da se ljudi opuste (X) _____ su napeti i nervozni. (*Politikin zabavnik*)

I.	a. dok	b. tokom	c. pre nego što	d. čim
II.	a. U Japanu	b. U Japan	c. Japanom	d. Na Japanu
III.	a. svaku godinu	b. svaka godina	c. svake godine	d. u svakoj godini
IV.	a. svakog meseca	b. mesecima	c. svaki mesec	d. u mesecu
V.	a. ove godine	b. ovu godinu	c. godinama	d. u ovoj godini
VI.	a. gađaju	b. se gađaju	c. gađa	d. gađam
VII.	a. u avgust	b. avgustom	c. u avgustu	d. avgustu
VIII.	a. dok	b. čim	c. tokom	d. pre nego što
IX.	a. tokom	b. čim	c. dok	d. pre nego što
X.	a. uvek	b. kad god	c. bilo kad	d. tokom

biti u prvoj mladosti

učestvovati u/na nečemu (L): učestvujem

gađati se (impf) nečim (I)

polivati se (impf) nečim (I)

Popunite praznine.

- a) Na kraju koncerta gađali su ih _____ (jaje, pl.).
- b) Deca su se ceo dan polivala _____ (voda).
- c) Svake godine učestvujemo na _____ (takmičenje) iz fizike.
- d) Ove godine organizovaćemo takmičenje u _____ (fudbal).

RECIPROČNI GLAGOLI (Vse)

Ljudi se gađaju paradajzom. = Ljudi jedni druge gađaju paradajzom.
Dve devojke se polivaju vodom. = One polivaju jedna drugu vodom.
Marko i Snežana se vole. = Oni vole jedno drugo.

PROMENA ZAMENICE *JEDAN DRUGOG*

Sg.	m	f	n
N -		-	-
G jedan (od) drugog		jedna (od) druge	jedno (od) drugog
D jedan drugom		jedna drugoj	jedno drugom
A jedan drugog		jedna drugu	jedno drugo
V -		-	-
I jedan s drugim		jedna s drugom	jedno s drugim
L jedan (o) drugom		jedna (o) drugoj	jedno (o) drugom
Pl.	m	f	n
N -		-	-
G jedni (od) drugih		jedne (od) drugih	jedna (od) drugih
D jedni drugim		jedne drugim	jedna drugim
A jedni druge		jedne druge	-
V -		-	-
I jedni s drugim		jedne s drugim	jedna s drugim
L jedni (o) drugim		jedne (o) drugim	jedni (o) drugim

Popunite praznine kao u primeru. Vodite računa o rodu imenskih reči u poziciji subjekta.

Npr. gađati nekog (A) nečim (I): gađati se nečim

Oni jedan drugog gađaju grudvama. = Zoran i Miloš se gađaju grudvama.

a) polivati nekog (A) nečim (I): polivati se nečim

_____ = Maja i Tamara se polivaju vodom.

b) tući nekog (A): tući se

_____ = Paja i Aleksa se opet tuku.

c) voleti nekog (A): voleti se

_____ = Maja i Boško se vole.

d) mrzeti nekog (A): mrzeti se

_____ = Saša i Dragan se mrze.

e) Ljudi treba da vole jedni druge. = _____

f) Svaki dan gađamo jedni druge grudvama. = _____

g) Gordana i Zorica ne vole jedna drugu. = _____

TEMPORALNA (VREMENSKA) REČENICA

S1 (V) + Cl_{temp} (Conj. čim / pre nego što + V)

Čim padne prvi sneg, idem na grudvanje. Idem na grudvanje **čim** padne prvi sneg.

Pre nego što bacimo paradajz, moramo da ga zgnječimo.

Moramo da zgnječimo paradajz **pre nego što** ga bacimo.

Upotrebite odgovarajući veznik (*čim* ili *pre nego što*). Negde su moguća oba rešenja. U tom slučaju objasnite razliku u značenju tih rečenica.

a) _____ legnem da spavam, obučem pižamu.

b) _____ uđem u stan, otključam vrata.

c) Doći ću kod tebe _____ ti kupim poklon.

d) Moram da popijem kafu _____ doručujem.

e) _____ otputujem nekud, odem u turističku agenciju.

Upišite zarez tamo gde je neophodno.

- a) Doći ću da ti pomognem čim popijem kafu.
- b) Pre nego što odem u prodavnicu nazvaću te.
- c) Čim me nazove postanem nervozna.
- d) Uradi to pre nego što izađeš napolje.
- e) Čim dobijem pismo javiće ti.
- f) Pre nego što se vratiš kući svrati do pijace i kupi neko voće.

Cl_{temp} (Conj. kad god + V) - Kad god sam napeta, čitam.

Dopunite rečenice tako da imaju smisla.

- a) Kad god sam umoran/umorna, _____
- b) Kad god imam vremena, _____
- c) _____ kad god čujem klasičnu muziku.
- d) _____ kad god me boli glava.
- e) Kad god sam raspoložena _____
- f) _____ kad god idem u grad.
- g) Kad god pada kiša, _____
- h) Kad god uđem u autobus, _____

Pročitajte još jednom tekst *Zabava ili lek?* i podvucite sve predložko-padežne konstrukcije koje referišu o vremenu. Objasnite njihovo značenje.

Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- a) _____ (sledeća sreda) polažem ispit na fakultetu.
- b) Loreto i David su u _____ (ponedeljak) otputovali u Španiju. U Novi Sad će se vratiti tek u _____ (septembar).
- c) Moji roditelji se u _____ (četvrtak) vraćaju u Novi Sad posle _____ (duži odmor) na planini.
- d) Moram uraditi još mnogo toga pre _____ (odlazak) na more.
- e) Maja je tek _____ (prošli petak) saznala da ima ispit 24. juna.
- f) Preko _____ (dan) radim, ali sam uveče slobodan.
- g) Srela sam Mariju negde oko _____ (Nova godina). Ne sećam se da li je to bilo pre ili posle _____ (Kostin rođendan).
- h) Ona uvek priča za _____ (ručak).
- i) Bilo je to uoči _____ (Božić).
- j) Probudila sam se usred _____ (noć) i nisam mogla više da spavam.
- k) Te _____ (veče) sam ga prvi put videla.
- l) To _____ (veče) nikada neću zaboraviti.
- m) Reći ću ti _____ (jedan dan).
- n) Kuda ćeš ići za _____ (Nova godina)?
- o) Nazvala me je pred _____ (takmičenje).
- p) Srela sam je na _____ (ispit).
- q) Tokom _____ (veče) sam slobodan.

Sg	n	Pl.	f
NAV	veče		večeri
	f		f
G	večeri		večeri
D	večeri		večerima
I	večeri		večerima
L	o večeri		o večerima

Preformulišite rečenice kao u primeru.

ZA VREME + G = Cl_{temp.} (Conj. dok + V)

Npr. Ne treba da pričaš za vreme časa. = Ne treba da pričaš dok traje čas.

- a) Za vreme pauze bili smo na kafi. = _____
b) _____ = Nije mi bilo dobro dok je trajao koncert.
c) Spavao sam za vreme časa. = _____
d) _____ = Bilo mi je dosadno dok je trajala predstava.
e) _____ = Moji su živeli na selu dok je trajao rat.

Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- a) Na dijeti sam. Ne jedem ništa kalorično još od _____ (ponedeljak).
b) Već _____ (dani) učim za taj ispit.
c) Marija će biti u Grčkoj od _____ (maj) do _____ (oktobar).
d) Toliko je sinoć bilo toplo da mnogi nisu mogli da spavaju _____ (čitava noć).
e) Kalvin će ostati u Novom Sadu do _____ (početak jula).
f) Marko već _____ (godine) živi u Australiji. Tamo se i oženio.
g) Radiću do _____ (kraj godine), a onda idem na bolovanje.
h) Dolazim za _____ (sat vremena).
i) Završiću ovo za dvadeset _____ (minut).

Reči u zagradama stavite u odgovarajući padež.

- a) Nada i Dragan svake _____ (veče) idu na trčanje.
b) Milica _____ (petak) ima predavanja na fakultetu.
c) Sonja i Bojan _____ (vikend) idu na ručak kod roditelja.
d) Marija svake _____ (zima) ide na zimovanje na Kopaonik.
a) Nada svako _____ (leto) ide u letnju školu francuskog jezika.
f) Đini _____ (sreda) ima časove slovenačkog jezika.
g) Moj posao je takav da i _____ (nedelja) moram da radim.